Tasa-arvovaltuutetun kertomus eduskunnalle

Jukka Maarianvaara
tasa-arvovaltuutettu
9.1.2019

Tasa-arvo-valtuutettu

Eduskuntakertomuksesta

- Tasa-arvovaltuutettu antaa eduskunnalle kerran neljässä vuodessa kertomuksen tasa-arvon toteutumisesta
  - Tasa-arvovaltuutetun työssä korostuu perus- ja ihmisoikeusnäkökulma
- Tässä ensimmäisessä kertomuksessa keskitytään teemoihin:
  - Työelämän tasa-arvotilanne ja havainnot syrjinnästä
  - Työelämän tasa-arvosuunnittelu
  - Tasa-arvo oppilaitoksissa
  - Sukupuolen moninaisuus
  - Seksuaalinen häirintä, vihapuhe ja sukupuolittunut väkivalta
- Suositukset ovat kunkin osion yhteydessä sekä kootusti 8. osassa

Työelämä

- Keskeinen osa-alue sekä tasa-arvolaissa että valtuutetun toiminnassa
  - Sekä syrjintäyhteydenotot että tasa-arvosuunnitelmien valvonta
- Raskaussyrjintä on näkyvin työelämän syrjintäongelma
  - Lainsäädäntöä kehitettävä, huomioiminen tasa-arvopolitiikassa
- Palkkatasa-arvon edistäminen
  - Palkka-avoimuuden lisääminen ja tasa-arvosuunnitelmien sekä palkkakartoitusten kehittäminen
  - Rakenteelliset kysymykset: perhevapaat ja segregaation lieventäminen
- Tasa-arvosuunnitelmia koskevien säännösten tarkentaminen

Oppilaitokset

- Tasa-arvosuunnitteluvelvoite koskee kaikkia oppilaitoksia
  - Olennaista on kuitenkin sukupuolinäkökulma kaikessa toiminnassa – myös opettajankoulutuksessa
- Seksuaalista häirintää on ennaltaehkäistävä suunnitelmallisesti
  - Tietoa on saatavilla oppilaitoskohtaisesti mm. Kouluterveyskyselystä
- Oppimiseroja on seurattava ja puututtava niihin
  - Oppimiserojen taustalla vaikuttavista tekijöistä tarvitaan lisää tutkimusta
- Segregaation purkamiseen on kiinnitettävä huomiota myös oppilaitostasolla

Sukupuolen moninaisuus

- Syrjintä sukupuolen ilmaisun ja sukupuoli-identiteetin perusteella on kielletty tasa-arvolaissa 2015 lukien
  - Viranomaisten, koulutuksen järjestäjien, oppilaitosten ja työnantajien on ennaltaehkäistävä syrjintää
- Translaki on uudistettava pikaisella aikataululla
  - Vaatimus lisääntymiskyvyttömyydestä on poistettava
  - Sukupuolen juridista vahvistamista koskeva sääntely on erotettava lääketieteellisestä prosessista
- Intersukupuolisten lasten lääketieteellisesti tarpeeton sukuelinkirurgia on lopetettava

Häirintä, vihapuhe ja väkivalta

- Vihapuhe on usein sukupuolittunutta, ja tämä olisi huomioitava mm. rikoslainsäädännössä
- Naisiin kohdistuvaa väkivallan ja perheväkivallan vastaiseen työhön olisi annettava riittävät resurssit
- Raiskauksen tunnusmerkistö olisi muutettava suostumuksen puutteeseen perustuvaksi; koko RL 20 luku syytä uudistaa

Lopuksi

- Sukupuolivaikutusten arviointi olisi otettava vakavasti niin lainsäädäntötyössä kuin budjettien valmistelussakin
  - Sukupuolinäkökulma haitallisten vaikutusten kasautumista ja helpottaisi tasa-arvon edistämistä päätöksenteossa
- Tasa-arvovaltuutetun resursseja on tarpeen parantaa
  - Merkityksellistä lainsäädännön tehokkaan toteutumisen kannalta
  - Sekä TyV että eduskunta ovat kiinnittäneet huomiota puutteellisiin resursseihin suhteessa tehtäviin
  - Heijastuu erityisesti tasa-arvon edistämisvelvoitteiden – lähinnä tasa-arvosuunnitelmien – valvontaan; suunnitteluvelvoitteen kohteena olevia oppilaitoksia on yli 3000 ja työnantajia noin 8300

Kiitos!

jukka.maarianvaara@oikeus.fi |@maarianvaara

tasa-arvo.fi | tasaarvo_news

Tasa-arvo-
valtuutettu